

HLA SA TEL

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉ
ČÁSTI
PRAHA 15

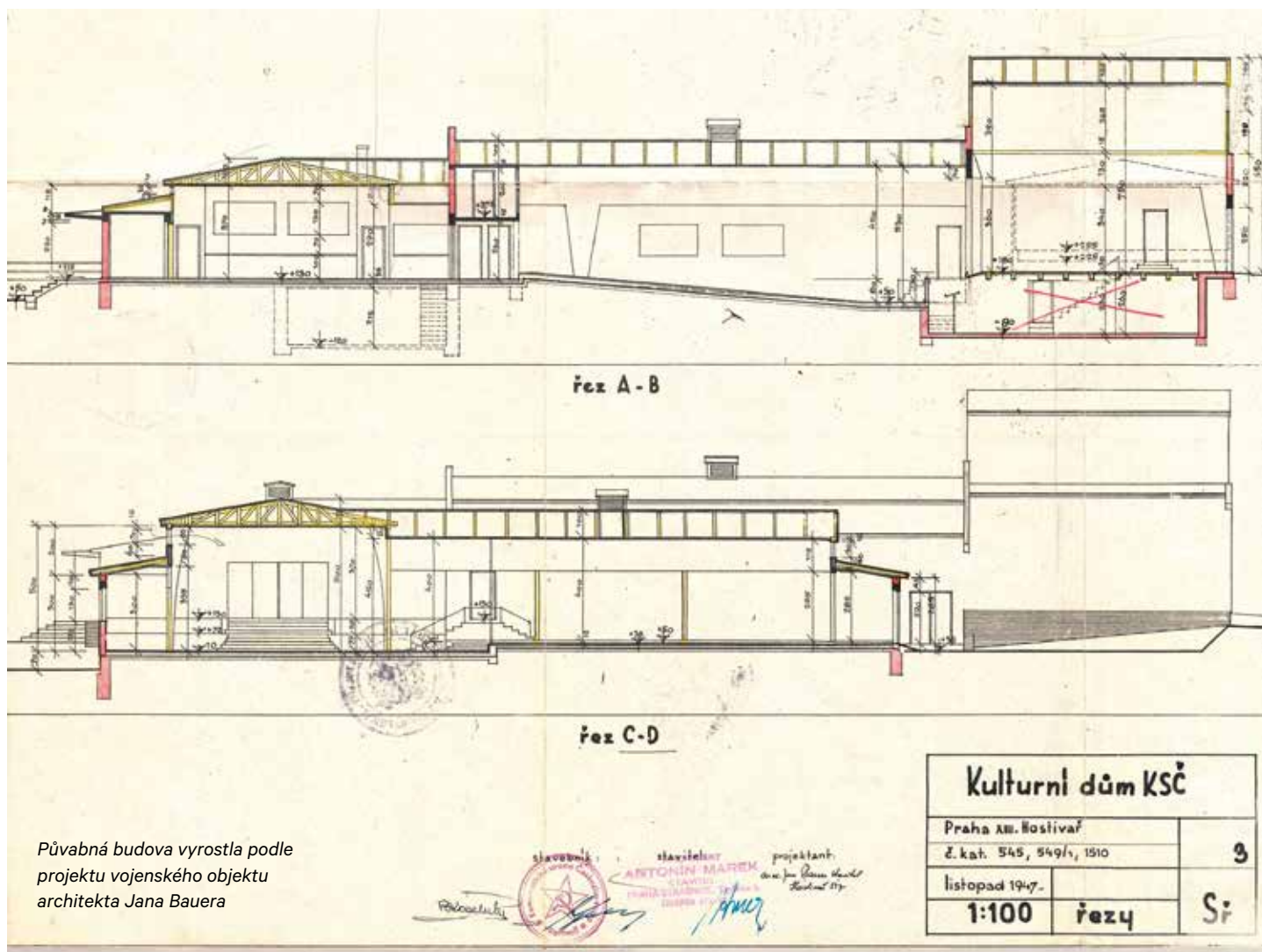
ČÍSLO
2023
ROČNÍK 29
NEPRODEJNÉ

1

WWW.PRAHA15.CZ

**POUR
FÉLICITER**
2023

Půvabná budova vyrostla podle projektu vojenského objektu architekta Jana Bauera

Architektura v Hostivaři – Díl 23. Dnes večer vystupuje: Malé divadlo z Hostivaře

V Hornoměcholupské ulici stojí nenápadná budova s číslem popisným 289, která dnes slouží administrativnímu zázemí, ale vznikala jako hostivařský kulturní stánek, v němž vzletně hovořily múzy divadelního světa. Podívejme se dnes do minulosti prken, jež znamenají svět.

Ochotníci odnepaměti působili snad v každém koutě naší republiky. Divadlo jako obraz světa a života lidí vždy přitahovalo a fascinovalo celou naši společnost. Nejvýraznějším divadelním souborem hostivařské historie bylo Malé divadlo, které ochotnickou zábavu povzneslo na profesionální úroveň. Vzniklo pravděpodobně roku 1939 z kořenů předešlých spolků a bylo členem Ústřední matice divadelního ochotnictva československého. Zprvu hrálo v později zaniklém hostinci Na Kovárně, ale ve 40. letech získalo zázemí v nově postaveném kulturním domě v Hornoměcholupské ulici. Šlo o nejprofesionálnější místní soubor, což dokazuje fakt, že výrazně přesáhl místní hranice a vystoupil na prestižním a dodnes konaném divadelním festivalu Jiráskův Hronov.

Úspěch v Hronově

Zde zazářili na jedenáctém ročníku v těžkých protektorátních dobách v srpnu roku 1941. Z více než osmdesáti přihlášených souborů tehdy porota vybrala deset vítězných, mezi nimiž nechybělo právě Malé divadlo z Hostivaře (dále např. plzeňský spolek Klicpera, mladoboleslavské Nové divadlo nebo pražské Divadlo Malostranské besedy). Náš soubor získal 3. místo s úpravou hry Jana Drdy Jakož i my odpouštíme. Režiroval ji Jiří Dimitrij a v hlavní roli zaujal herec J. Šourek. Jednalo se o náročný psychologický příběh umírajícího horníka v nemocnici, který se odehrával na pomezí reality a snu. Drda jej napsal po skutečném emotivním zážitku z nemocnice, kde byl svědkem pomalého umírání pacienta a chování lidí kolem něj. Soubor hrou zaujal už několik měsíců před Hronovem, když ji pohostinsky odehrál v žižkovské Akropoli (tehdy Moderním divadle, jehož činohru vedl herec František Filipovský). V dobové kritice čteme: „Všichni účinkující se dokonale vžili do svých nemálo těžkých rolí, z nichž převahu měl J. Šou-

Než vznikl kamenný divadelní sál, hrálo se i pod širým nebem u sokolovny (1934)

rek, jehož haviř Vlček zněl opravdovostí.“ A dále: „Prostorná, dobře řešená scéna s velkým oknem, v němž se odehrávaly jednotlivé fáze snu, spolu s dobrým technickým zařízením Moderního divadla byly jen ku prospěchu tohoto zdařilého představení.“ (Národní listy, 29. března 1941)

Účast v Hronově znamenala pro Malé divadlo bezesporu největší úspěch, který mu navíc otevřel dveře k mnoha zájezdům mimo Hostivař.

Ochotníci působili v Hostivaři již před vznikem Malého divadla, zde v sokolovně při představení Carevnin pobočník (1934)

Hrálo např. ve velmi populárním lesním divadle v Krči nebo na takzvaných divadelních nedělích organizace Radost ze života. Ta ve svém listu Pestrý týden napsala, že „v jejich spolku panuje opravdu kamarádský duch, hraní divadla jim je čímsi více než povrchní společenskou zábavou“.

(7. března 1942)

Z mnoha her, které soubor nastudoval, jmenujme z neznámějších např.: Divotvorný klobouk (Václav Kliment Klicpera), Měsíc nad řekou (Fráňa Šrámek), Bezvýznamná žena (Oscar Wilde), Domov (Josef Hais Týnecký) nebo Naši furianti (Ladislav Stroupežnický). Členové divadelního spolku se rovněž věnovali sportu, pořádali turnaje v odbíjené nazvané O putovní pohár Malého divadla.

Kulturní dům KSČ

Po válce od roku 1948 soubor konečně získal vlastní stálou scénu – tzv. „Kulturní dům KSČ“, stavbu dodnes stojící v Hornoměcholupské ulici v sousedství základní školy.

Nízká, půvabná stavba vyrostla podle projektu původně vojenského objektu Ing. arch. Jana Bauera z Mostu, který se do Hostivaře přestěhoval. Architektem byl strašnický stavitel Antonín Marek, stavby se ujali vesměs místní brigádníci,

Kulturní dům sloužil i pro populární estrádní představení

Stavba kulturního domu s divadelním sálem probíhala na přelomu let 1947–1948

čehož notně využívala komunistická propaganda (komunistická strana stavbu domu zaštitila). Dle dobové publicistiky se mezi místními vybralo necelého čtvrt milionu korun do začátku, přípravy stavby začaly v půli července 1947, samotný projekt byl vypracován v listopadu a za necelý rok kulturní dům stál. Slavnostně otevíral 29. srpna 1948 a Hostivař tak dostala po sokolovně druhý a největší kulturní prostor: malý a velký sál pro přednášky, taneční zábavy a divadlo (s vyni-

Manon je motýl. Manon je včela. Manon je růže, hozená do kostela

kajícím zázemím a samostatnou zkušebnou). Hlavním vchodem návštěvníci vešli do vestibulu s šatnami a pokračovali dále do sálu. Jevišťe bez propadel mělo zhruba 13 x 10 metrů, sál byl počítán na kapacitu 450 lidí, ale vešlo se sem až 550 diváků. Kromě divadla a zábav se promítaly filmy, občerstvení nabízel místní bufet, a dokonce tu fungovaly malé lázně. Samozřejmě bylo využito pro plesy, estrádní a společenské zábavy.

Na slavnostní otevření přijel pražský primátor Václav Vacek. S velkou pompou komunisté předávali svépomocí postavený kulturní dům hostivařskému lidu. A o to tišeji mu jej o necelá dvě desetiletí později zase vzali a přestavěli na kanceláře Výzkumného pracoviště průmyslové estetiky (následně Úřadu pro normalizaci a měření, později začal sloužit jako archiv Správy sociálního zabezpečení).

O mnoho let kulturní dům nepřežil ani soubor Malého divadla, dle slov herce a režiséra souboru Miroslava Jabulky ukončil činnost asi v roce 1974.

Divadelní sál slavnostně otevíral 29. srpna 1948 (snímek je z roku 1975)

Švarné občanky na Prodané nevěstě

Závěrem doplníme, že hostivařští ochotníci často večery věnovali dobročinným účelům, ať už spoluobčanům, kteří se dostali do těžkých životních situací po živelních tragédiích, nebo např. dětem přes organizaci Ústřední matice školská. A konečně nemůžeme v souvislosti s divadelním světem opominout jednu sympatickou drobnost – máme doloženo, že v druhé polovině 19. století se i v Hostivaři (např. v hostincích Na Kovárně,

Na Budíně a v Bazaru) vybíraly mezi místními finanční prostředky na stavbu a následně opravu Národního divadla. A také se už tehdy místní do zlaté kapličky vydávali, jak nám dokládá roztomilá zprávička z Národních listů 24. března 1884: „K návštěvě Národního divadla přijeli včera v 38 vozích uvědomělí občané z Hostivaře a okolí, kteří mezi jízdu byli vítáni vřelým provoláním ‚Sláva!‘ Zároveň s vídeňskými hosty byli hostivařští občané a švarné občanky přítomni večernímu představení Smetanova Prodané nevěsty.“

● Lukáš Berný